

15

Визначення собівартості одиниці продукції

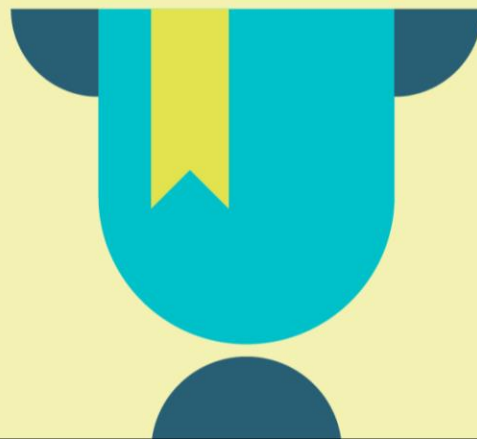
Підготовка

Визначення собівартості одиниці продукції

Дискусія

Ціна продукції та її собівартість,
види витрат компанії

Ціна продукції та її собівартість

Собівартість продукції (робіт або послуг) — це виражені в грошовій формі поточні витрати підприємства на їх виробництво або виконання.

Націнку кожна компанія встановлює індивідуально.

Собівартість одиниці товару = Постійні витрати/кількість товару + змінні витрати на одиницю товару.

Ціна продукції та її собівартість

Ціна = Собівартість + Націнка

Ціна продукції та її собівартість

Змінні витрати – це витрати, які прямо пропорційно залежать від обсягу виготовленої продукції.

Постійні витрати не залежать від зміни обсягів виробництва.

Практичні справи

Приклад 1.

Бухгалтер та водій отримують фіксовану зарплату в 20 000 гривень.

До яких витрат належить зарплата цих працівників - постійних чи змінних?

Практичні вправи

Приклад 1.

Бухгалтер та водій отримують фіксовану зарплату в 20 000 гривень.

До яких витрат належить зарплата цих працівників - постійних чи змінних?

Правильна відповідь: Такі витрати відносять до постійних, оскільки зарплата ніяк не змінюється від обсягу продукції.

Практичні вправи

Приклад 2.

Компанія уклала договір оренди виробничого приміщення на 1 рік. Бухгалтер загальну суму оренди поділив на кількість місяців в році для відображення фіксованих сум у звітності.

До яких витрат можна віднести орендні платежі?

Практичні вправи

Приклад 2.

Компанія уклала договір оренди виробничого приміщення на 1 рік. Бухгалтер загальну суму оренди поділив на кількість місяців в році для відображення фіксованих сум у звітності.

До яких витрат можна віднести орендні платежі?

Правильна відповідь: Такі витрати відносять також до постійних, оскільки орендні платежі протягом року є фіксовані і незмінні.

Практичні вправи

Приклад 3.

Витрати на здійснення підприємницької діяльності для всіх груп ФОП з 1 січня 2025 року становлять 1760 грн ЄСВ (єдиний соціальний внесок) та для 2-ої групи ФОП 1600 грн єдиний податок.

Відповідно витрати на обслуговування ФОП 2-ї групи з розрахунку на місяць становлять 3360 грн.

До яких витрат можна віднести податки - постійних чи змінних?

Практичні вправи

Приклад 3.

Витрати на здійснення підприємницької діяльності для всіх груп ФОП з 1 січня 2025 року становлять 1760 грн ЄСВ (єдиний соціальний внесок) та для 2-ої групи ФОП 1600 грн єдиний податок.

Відповідно витрати на обслуговування ФОП 2-ї групи з розрахунку на місяць становлять 3360 грн.

До яких витрат можна віднести податки - постійних чи змінних?

Правильна відповідь: Такі витрати відносять також до постійних, оскільки податкові платежі є фіксовані.

Практичні вправи

Вправа 1. Визначення виду витрат компанії

Поділіть наступні витрати на 2 категорії - постійні та змінні:

- зарплата штатних працівників;
- розробка сайту компанії;
- сплата податків;
- оплата послуг охорони приміщення;
- комунальні витрати;
- купівля програмного забезпечення;
- сплата процентів за кредитом;
- професійна фотозйомка продукції;

- зарплата сезонного працівника;
- оренда офісу;
- плата за користування банківським рахунком;
- витрати на корпоратив;
- витрати на рекламу у соцмережах;
- витрати на купівлю меблів для офісу;
- витрати на купівлю сировини для виготовлення продукції.

Практичні вправи

Постійні витрати:

- зарплата штатних працівників;
- оплата послуг охорони приміщення;
- оренда офісу;
- плата за користування банківським рахунком;
- витрати на рекламу у соцмережах.

Змінні витрати:

- розробка сайту компанії;
- сплата податків;
- комунальні витрати;
- сплата процентів за кредитом;
- професійна фотозйомка продукції;
- зарплата сезонного працівника;
- витрати на корпоратив;
- витрати на купівлю меблів для офісу;
- витрати на купівлю сировини для виготовлення продукції

Практичні вправи

Вправа 2. Розрахунок собівартості та ціни реалізації

1. Визначіть собівартість 100 одиниць футболок (за умови, що виготовляється тільки один вид продукції), виготовленої на фірмі.
2. Додатково розрахуйте ціну на продукцію, якщо компанія хоче встановити націнку в розмірі 40% до ціни продукції

Практичні вправи

Дані для розв'язання задачі:

- вартість витраченої сировини — 10 000 грн;
- заробітна плата основних робітників — 10 000 грн;
- нарахування на заробітну плату основних робітників (ЄСВ) — 2200 грн;
- витрати на утримання обладнання цехів підприємства — 2500 грн;
- амортизація (знос) будівлі виробничого корпусу — 2700 грн;
- витрати на оренду приміщення офісу — 2200 грн;
- заробітна плата адміністративно-управлінського персоналу — 11 000 грн;
- нарахування на заробітну плату адміністративно-управлінського персоналу (ЄСВ) — 2420 грн;
- витрати, пов'язані з дослідженням ринку — 1850 грн;
- витрати на оплату енергії, спожиту підприємством під час виготовлення продукції — 2130 грн.

Розв'язок:

Спочатку поділимо витрати на 2 категорії - постійні та змінні.

До постійних віднесемо: амортизація (знос) будівлі виробничого корпусу; витрати на оренду приміщення офісу; заробітна плата адміністративно-управлінського персоналу; нарахування на заробітну плату адміністративно-управлінського персоналу (ЄСВ).

Всього постійних витрат = $2700 + 2200 + 11\,000 + 2420 = 18\,320$ грн

До змінних віднесемо: вартість витраченої сировини; заробітна плата основних робітників; нарахування на заробітну плату основних робітників (ЄСВ); витрати на утримання обладнання цехів підприємства; витрати, пов'язані з дослідженням ринку; витрати на оплату енергії, спожиту підприємством під час виготовлення продукції.

Всього змінних витрат = $10000 + 10000 + 2200 + 2500 + 1850 + 2130 = 28680$ грн

Розв'язок:

Собівартість одиниці товару = Постійні витрати/кількість товару + змінні витрати на одиницю товару

Собівартість 1 футболки = $18320/100 + 28680/100 = 183,2 + 286,8 = 470$ грн

Ціна однієї футболки: $470 + 470 * (40\% / 100\%) = 658$ (грн)

Виходячи з отриманих даних можемо розрахувати ціну реалізації виготовленої продукції. Компанія встановила торгову націнку в розмірі 40%.

Ціна = Собівартість + Націнка

Розраховуємо суму націнки - $470 * 40 / 100 = 188$ грн

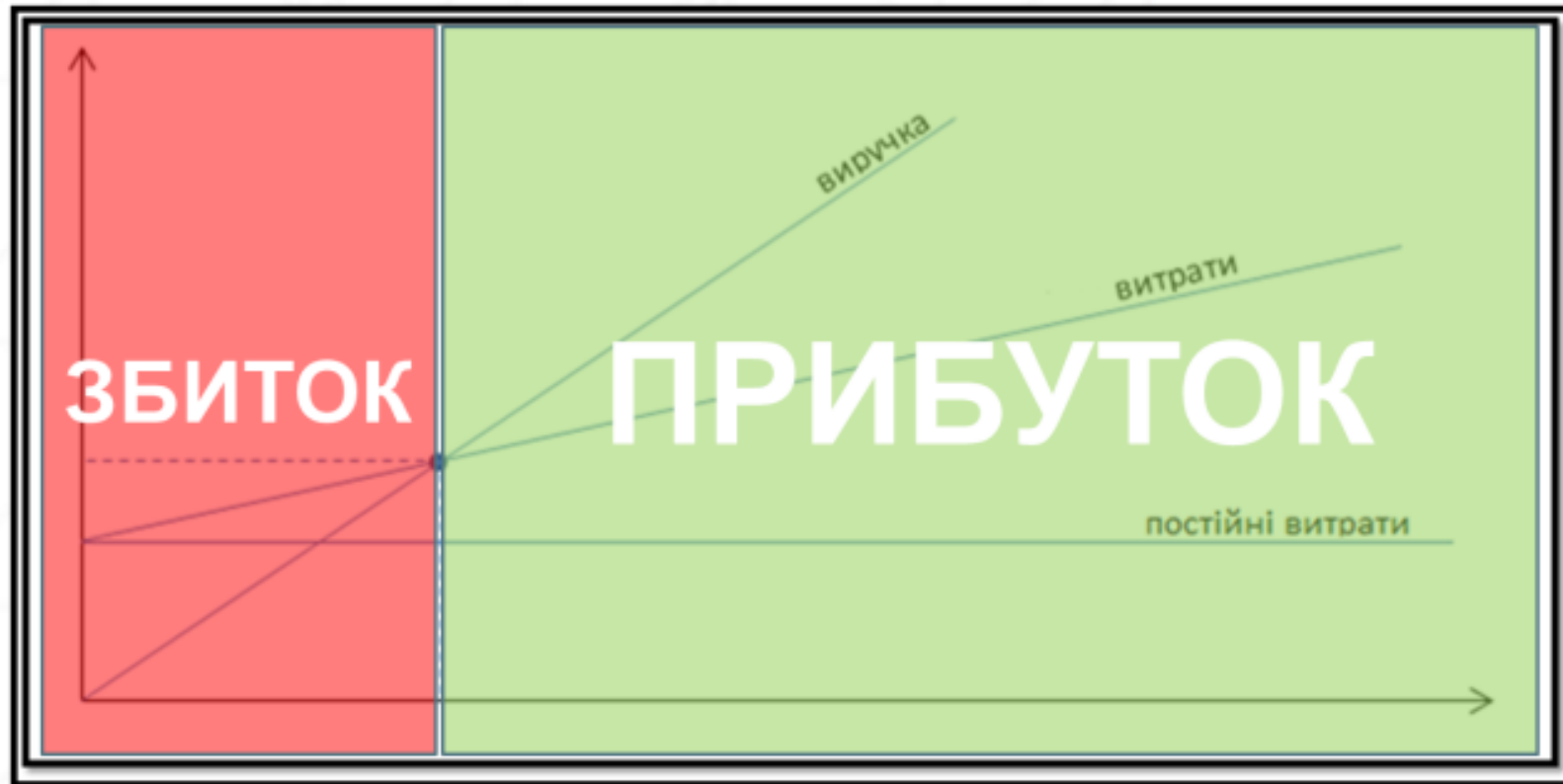
Ціна реалізації одиниці продукції складає - $470 + 188 = 658$ грн

Вправа 3. Визначення витрат міні-компанії

1. Розділіться на міні-компанії.
2. Кожна міні-компанія має визначити які у неї є змінні та постійні витрати, а також суми цих витрат.
3. На основі отриманої інформації варто розрахувати собівартість одиниці продукції міні-компанії.

Точка беззбитковості

Точка беззбитковості — це момент, коли компанія перестає потребувати постійних фінансових вкладень для функціонування.
Простими словами скільки одиниць товару треба продати аби вийти в "нуль".

Точка беззбитковості

Точка беззбитковості (шт товару) = Постійні витрати / (Ціна - змінні витрати)

Простими словами скільки одиниць товару треба продати аби вийти в "нуль".

Практичні вправи

Приклад 1.

Компанія виготовляє шоколадки.

Ціна шоколадки - 80 гривень/шт.

Постійні витрати в місяць на виготовлення шоколадок становлять 1000 грн.

Змінні витрати - 40 грн/шт.

Якою є точка беззбитковості для даної компанії?

Практичні вправи

Приклад 1.

Компанія виготовляє шоколадки.

Ціна шоколадки - 80 гривень/шт.

Постійні витрати в місяць на виготовлення шоколадок становлять 1000 грн.

Змінні витрати - 40 грн/шт.

Якою є точка беззбитковості для даної компанії?

Правильна відповідь:

Точка беззбитковості = $1000 / (80 - 40) = 25$ (шт)

Отже, компанії потрібно реалізувати протягом місяця 25 шоколадок для досягнення точки беззбитковості. 26, 30, 40 одиниця вже приносять їм прибуток

Точка беззбитковості

Точка беззбитковості (шт товару): Сума прибутку, яку компанія хоче отримати + Постійні витрати / (Ціна продукції - змінні витрати)

Практичні вправи

Приклад 2.

Компанія шиє хустинки і продає їх за ціною 80 грн/шт. Змінні витрати на виготовлення хустинок становлять 50 грн. Компанія орендує приміщення і платить за це 2000 грн. щомісяця. Порахуйте скільки виробів треба виготовити цій компанії для досягнення точки беззбитковості? Скільки виробів повинно бути виготовлено, щоб отримати прибуток у 2000 грн.

Практичні вправи

Приклад 2.

Компанія шиє хустинки і продає їх за ціною 80 грн/шт. Змінні витрати на виготовлення хустинок становлять 50 грн. Компанія орендує приміщення і платить за це 2000 грн. щомісяця. Порахуйте скільки виробів треба виготовити цій компанії для досягнення точки беззбитковості? Скільки виробів повинно бути виготовлено, щоб отримати прибуток у 2000 грн.

Правильна відповідь: Розрахунок точки беззбитковості у натуральному еквіваленті: $2000 / (80 - 50) = 67$ (шт)

Визначення скільки виробів повинна виготовити компанія, щоб отримати прибуток у 2000 грн.: $(2000 + 2000) / (80 - 50) = 133$ (шт)

Точка беззбитковості

Розрахунок **точки беззбитковості у грошовому виразі** дає змогу визначити суму, яку потрібно отримати за реалізовані товари чи послуги, щоб досягти беззбитковості. Розраховується цей показник за наступною формулою:

Точка беззбитковості у грн = (Виручка x Постійні витрати) / (Виручка – Змінні витрати)

Практичні вправи

Приклад 2.

Постійні витрати складають:

- Оренда приміщення в місяць – 60 000 грн
- ЗП продавцям – 40 000 грн
- Інтернет – 300 грн

Все разом в місяць = 100 300 грн.

Змінні витрати складають:

- Бонус від продажів продавцям – 5 000 грн

Все разом в місяць = 5000 грн.

Виручка складає в місяць – 90 000 грн.

Практичні вправи

Приклад 2.

Постійні витрати складають:

- Оренда приміщення в місяць – 60 000 грн
- ЗП продавцям – 40 000 грн
- Інтернет – 300 грн

Все разом в місяць = 100 300 грн.

Змінні витрати складають:

- Бонус від продажів продавцям – 5 000 грн

Все разом в місяць = 5000 грн.

Виручка складає в місяць – 90 000 грн.

Правильна відповідь:

Точка беззбитковості в грошових одиницях визначається
$$= (90\,000 \times 100\,300) : (90\,000 - 5\,000) = 106\,200 \text{ грн.}$$

Практичні вправи

Вправа 4. Розрахунок точки беззбитковості міні-компанії

1. Розділіться на міні-компанії.
2. Кожна міні-компанія має визначити свою точку беззбитковості у натуральному та грошовому виразі.
3. Поділіться отриманими результатами
4. Використовуючи набуті навички з визначення точки беззбитковості, компанія може зробити прогноз щодо кожного окремого продукту, який виробляє.

Практичні вправи

	Показник	Сума, грн
1	Ціна продажу одиниці	
2	Підраховані змінні витрати на виробництво одиниці продукції: Закупівля (матеріали), зарплати на виробництві	
3	Загальні змінні витрати (сума усіх витрат у рядку 2)	
4	Прибуток на одиницю до постійних витрат (рядок 1 - рядок 3)	
5	Загальні постійні витрати (сума рядків 6-9)	
6	Заробітна плата, комісійні та преміальні	
7	Канцелярське приладдя	
8	Оренда	
9	Витрати на різне	
10	Беззбитковість (загальні постійні витрати, поділені на прибуток на одиницю) (Сума у рядку 5 поділена на суму у рядку 4)	

Практичні вправи

Вправа 4. Розрахунок точки беззбитковості міні-компанії

Для виконання даної вправи пропонуємо також скористатися шаблоном для створення такого прогнозу:

Підбиття підсумків

Визначення собівартості продукції

Розвивай та практикуй свої підприємницькі
амбіції!